

ПРЕМА ИСТОИМЕНОМ РОМАНУ ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА

ДЕОБЕ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ, НАРОДНО
ПОЗОРИШТЕ НИШ, НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
ПРИШТИНА СА СЕДИШТЕМ У ГРАЧАНИЦИ

СУБОТА, 19. ЈУН

BASED ON THE EPONYMOUS NOVEL BY DOBRICA ĆOSIĆ

DIVISIONS

SERBIAN NATIONAL THEATRE NOVI SAD,
NATIONAL THEATRE NIŠ, NATIONAL THEATRE
PRIŠTINA, BASED IN GRAČANICA

SATURDAY, 19TH JUNE

Режија и сценографија: ЈУГ РАДИВОЈЕВИЋ
Драматизација: СПАСОЈЕ Ж. МИЛОВАНОВИЋ
Драматург: БОЖИДАР КНЕЖЕВИЋ
Асистент сценографа: ДАНИЛО МЛАЂЕНОВИЋ
Костимографкиња: ТАТЈАНА РАДИШИЋ
Композитор: АЛЕКСАНДАР СРЕБРИЋ
Асистент редитеља и сценски покрет:
ИГОР ДАМЊАНОВИЋ
Сценски говор: РАДОВАН КНЕЖЕВИЋ

Direction and set design: JUG RADIVOJEVIĆ
Dramatization: SPASOJE Ž. MILOVANOVIĆ
Dramaturge: BOŽIDAR KNEŽEVIĆ
Set design assistant: DANILO MLAĐENOVIĆ
Costume designer: TATJANA RADIŠIĆ
Composer: ALEKSANDAR SREBRIĆ
Director assistant and stage movement:
IGOR DAMNJANOVIĆ
Stage speech: RADOVAN KNEŽEVIĆ

Улоге Cast

Урош Бабовић, сеоски газда: НЕБОЈША САВИЋ
Вида, његова жена: СОЊА ДАМЈАНОВИЋ
Милош, њихов син: МИЛОШ ЦВЕТКОВИЋ
Вита, њихов слуга:
ВУКАШИН РАНЂЕЛОВИЋ
Адам Катић, сеоски газда: МИЛАН КОВАЧЕВИЋ
Душан Катић, студент, његов син:
ГРИГОРИЈЕ ЈАКИШИЋ
Љубиша Дачић, њихов слуга: ИГОР ДАМЊАНОВИЋ
Доктор, грађански политичар: СТРАХИЊА БОЈОВИЋ
Коста Цветић, мајор: ДЕЈАН ЦИЦМИЛОВИЋ
Немачки официр: ВАЛЕНТИН ВЕНЦЕЛ
Млада: БОЈАНА МИЛАНОВИЋ

Uroš Babović, village master: NEBOJŠA SAVIĆ
Vida, his wife: SONJA DAMJANOVIĆ
Miloš, their son: MILOŠ CVETKOVIĆ
Vita, their servant:
VUKAŠIN RANĐELOVIĆ
Adam Katić, village master: MILAN KOVAČEVIĆ
Dušan Katić, student, his son:
GRIGORIJE JAKIŠIĆ
Ljubiša Dačić, their servant: IGOR DAMNJANOVIĆ
Doctor, city politician: STRAHINJA VOJOVIĆ
Kosta Cvetić, major: DEJAN CICMILOVIĆ
German officer: VALENTIN VENCEL
Bride: BOJANA MILANOVIĆ

Представа траје 2 сата

The play is 2 hours long

ПИСАЦ

Добрица Ћосић (1921–2014)

Писац, есејиста, политичар, једна од најзначајнијих фигура српске историје и књижевности друге половине 20. века. У књижевност улази 1951. својим првим романом *Далеко је сунце*, првим модерним романом о југословенској револуцији који је представљао критику револуционарног терора. Затим објављује романе: *Корени* (1954), *Деобе* (1961), *Бајка* (1965), *Време смрти* – тетралогја (1972–79), *Време зла* – трилогија: *Грешник* (1985), *Оштрадник* (1986) и *Верник* (1990), *Време власћи I* (1996) и *Време власћи II* (2007).

Добитник је многих награда, Нинове награде чак два пута, за романе *Корени* и *Деобе*. Удружење књижевника Србије доделило му је 1986. Награду УКС за изузетан значај за књижевно стваралаштво. Два пута је добио традиционалну годишњу награду Народне библиотеке Србије за најчитанију домаћу књигу. Поводом седамдесетог рођендана, 1991. добио је специјалну Вукову награду.

Дела Добрице Ћосића преведена су на тридесетак језика.

РЕДИТЕЉ

За представу смо одабрали оно што је најважније за савремену драму, а то је античка трагедија коју носи прича о односу оца и сина. Прича о Србији и Србима, о раздвојености, о најрођенијима на супротним странама. Какав је то порив да отац жели да убије сина, односно зашто син жели да науди оцу? Та исконска, најдубља емотивна линија у породичном односу најважнија је у представи.

Југ Радивојевић (Београд, 1972)

Дипломирао је позоришну и радио режију на Факултету драмских уметности у Београду у класи професора др Светозара Рапајића. До сада је у театрима широм Србије и региона режирао 119 позоришних представа, за које је вишеструко награђиван како за режију тако и за представе у целини, на најзначајнијим домаћим, регионалним и светским позоришним фестивалима, преко педесет пута. Добитник је награде Фонда „др Хуго Клајн“ као најбољи студент режије 1993/94. Од 2000. до 2004. био је стални редитељ Југословенског драмског позоришта. Од 2004. до 2007. ради као доцент на Факултету драмских уметности у Београду на предмету Глума. Од 2017. стални је редитељ Дrame Народног позоришта у Београду. Од 2019. директор је Београдског драмског позоришта. Председник је УО Битеф фестивала.

Значајне режије: *Светозар* у Српском народном позоришту, у Народном позоришту Ниш *Маму му ко је њрви њоче* и *Кнегиња од Фоли Бержера*, *Константин* (копродукција Народно позориште Београд), у Народном позоришту Приштина *Кућа на граници*, *Краљевић Марко*, *Сабирни ценџар*, *Голубњача*, *Луди* и *Љубави*.

Из драматизаторске забелешке

Из мноштва ликова и перспектива које роман нуди, током драматизаторског поступка издвојени су најзначајнији представници чије индивидуалне црте и фабулативне линије сакупљају трауматизова-

но искуство подела, распада друштва, породице и појединца. (...) Истовремено, разбијање и преобликовање времена, искустава савременог позоришта и гротескне сличности траума ратовања деведесетих година 20. и подела 21. века, поигравање формом, у којој Хор, као множина индивидуалних судбина и гласова, чува сећање на грчку трагедију, али постаје и свезнајући приповедач, нешто као друштвена мрежа, одабрани аватари окупљени око препричавања судбине Уроша Бабовића и мештана села Прерово и Трнава, полазна су основа овог драматизаторског поступка и могућег предлошка сценске интерпретације.

Спасоје Ж. Миловановић

СПАСОЈЕ Ж. МИЛОВАНОВИЋ (Крушевац, 1971)

Дипломирао и магистрирао на Факултету драмских уметности у Београду. На истом Факултету брани докторску дисертацију „Време у српској драми на почетку 20. века, 1900–1914“. Као драматург сарађивао је на представама Крушевачког позоришта, Народног позоришта Ужице и БДП-а. Потписује сценарија за више музичких и забавних, као и ауторских емисија на Радио-телевизији Србије, Телевизији „Пинк“, Регионалној радио-телевизији Крушевац „Победа“ и Телевизији „Плус“ у Крушевцу.

Биран је у звање асистента-приправника за предмет Историја драме и позоришта на Факултету уметности Универзитета у Приштини.

Као театролог учествовао је на бројним фестивалима и научним симпозијумима у земљи и иностранству.

Добитник је признања „Златна значка Културно-просветне заједнице Србије“ за изузетан допринос ширењу културе.

КРИТИКА

(...) Све је на голој сцени јарко, крваво, насилно, тешко. Спектакуларно. Адама Катића, сеоског газду, некадашњег најбољег Бабовићевог пријатеља, потом идеолошког противника, смирено и уверљиво, углавном из гледалишта, игра Милан Ковачевић. Соња Дамјановић, у чизмама и некој врсти војничких панталона, мајка је несрећног Бабовићевог жртвованог сина Милоша. С обзиром на подигнут тон политичког театра (најближег Сартровим *Прљавим рукама*, кад би био спектакл) има добар наступ и доноси трагичну емоцију. Син Адама Катића, Душан, у тумачењу Григорија Јакишића, лепо носи младалачки занос, опет из Сартровог „шињела“. Издвојили бисмо још и Дејана Цициловића, моћног глумца, који свог мајора Косту Цветића (пот)казује као официра, коме је дужност изнад свега, што га чини слепим не само за патњу сопствене породице него и за на-долазећи ток историје.

Представа *Деобе* новосадског, нишког и приштинског националног театра расветљава злочин који се п(р)ојављује из идеологије, која је или сама себи сврха, или је слуга нечијих политичких интереса. Где страдају најслабији, деца, породица, народ, све док неко не положи невину жртву на олтар патриотизма, као Милош Бабовић.

„Деца су победила“, каже, упркос Милошевој апотеози, Адам Катић. Да ли су?

Драгана Бошковић
(*Печаш*, 2. 4. 2021)

(...) Оно што фасцинира је како је редитељ Југ Радивојевић успео да веома поштујући писца и његово дело, преплићући слојеве мотива сваког понаособ, па и опште, из свега овога избок-сује представу која није оптерећена контекстом, још прецизније

– политиком. Многи се с правом могу упитати зашто није, али то може да буде предмет расправе поводом неке друге представе, јер ова има све што јој треба да буде убедљива и уверљива, попут античких трагедија које често гледамо и (не) питамо се која је војска, чијег цара, како и када извојевала победу код бога питај чега. Оно што ми видимо и што јесте драма, долази из унутрашњег погледа људи на оно што се дешава и та слика је јасна. Традиционално крутом Урошу није било друге до да пукне, за разлику од његовог пријатеља Адама који је схватио да очеви понекад треба да слушају и своју децу, јер неће они живети у њиховом свету. А жене, ах, жене, мајке, па још и једна млада у венчаници, у патријархату, рату...

Осим драматуршких, представа *Деоба* је сјајно замишљена и изведена и у сценском смислу. Ритам и динамика кулминирају од почетка до краја. Штета само што крај није један, него се понавља и непотребно потцртава низом сцена. Спортским речником говорећи, екипа представе делује компактно, моћно, уиграно. Визуелни и звучни нивои су готово беспрекорни (костимографија Татјана Радишић, музика Александра Сребрића), узбудљиви, чак и када у стилу акционог филма џип који вози газда Урош прави исувише кругова, делујући да ће да покупи неког или чак слети са сцене. Да, представа је осавремењена, али на начин као што то бива када гледамо Шекспира или Есхила „у оделима са краватама“.

Игор Бурић (*Дневник*, 18. 3. 2021)

(...) Средишња тема је деоба у народу на партизане и четнике, последице ове поделе, преиспитивање четничког покрета од славне прошлости до сваковрсне декаденције и колаборације с немачким окупатором... Представа креће из гледалишта, а већ на почетку, између осталог кроз костимографска (Татјана Радишић) и сценографска решења (редитељ), бива јасно да се радња (која се у роману дешава 1941) транспонује у безвременост и данашњицу, као и да је Ћосићево проблематизовање односа четници–партизани стављено у неки позадински план (могле су то бити било које супротстављене стране), а да је фокус на цепању, деоби унутар породице, између дојучерашњих нераздвојних пријатеља, родитеља и деце... Из те перспективе упечатљива (и глумачки) је Вида (убедљива Соња Дамјановић), чија деоба је између мужа, сеоског газде, а потом вође каквих год (пара)војних формација Уроша Бабовића (Небојша Савић) и сина Милоша (Милош Цветковић). Уз атрактивност и ритам, без посебног развијања ликова и односа, нижу се сцене и као својеврсна илустрација одабраних нити чувеног Ћосићевог романа.

Т. Њежић (*Блиц*, 19. 3. 2021)

WRITER

DOBRICA ĆOSIĆ (1921–2014)

Writer, essayist, reporter, one of the most important figures of Serbian history and literature of the other half of the 20th century. He entered the world of literature in 1951 with his first novel *The Sun is Far Away*, the first modern novel of the Yugoslav revolution that represented a criticism of revolutionary terror. After that, he publishes the following novels: *Roots* (1954), *Divisions* (1961), *A Fable* (1965), *A Time of Death* – tetralogy (1972–79), *A Time of Evil* – trilogy: *Sinner* (1985), *Renegade* (1986) and *Believer* (1990), *A Time of Government I* (1996) and *A Time of Government II* (2007).

He was a recipient of numerous awards, including the NIN Award for *Roots* and *Divisions*. The Associations of Writers of Serbia awarded him the AWS Award for the Extraordinary Achievement for Literary Accomplishment in 1986. He received the traditional award of the National Library of Serbia for the most popular book two times. He received the Special Vuk Award on his 70th birthday.

His books were translated into about thirty languages.

DIRECTOR

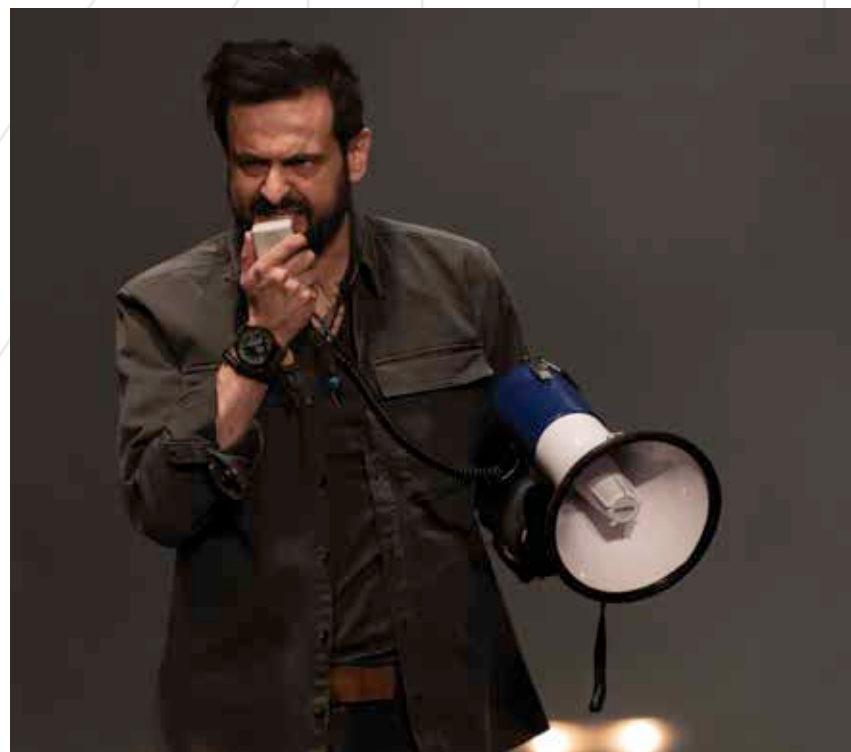
JUG RADIVOJEVIĆ (BELGRADE, 1972)

He graduated in Theatre and Radio Direction from the Faculty of Drama Arts in Belgrade, in the class of Svetozar Rapajić. He has directed more than 119 performances in theaters in Serbia and the region and won over 50 awards at various domestic, regional, and international festivals for his directorial achievements. He is the recipient of the “Dr. Hugo Klein” Fund Award as the best student director in 1993/1994. He has been the resident director of the National Theatre in Belgrade since 2017, and the director of the Belgrade Drama Theatre since 2019. He is the president of the Board of Governors of the Bitef Festival.

DRAMATURGE

SPASOJE Ž. MILOVANOVIĆ (KRUŠEVAC, 1971)

He obtained a bachelor's and master's degree from the Faculty of Dramatic Arts in Belgrade, as well as a Ph.D. degree with a dissertation titled *Time at the Beginning of 20th Century Serbian Drama, 1900–1914*. Milovanović dramatized a number of productions in Kruševac Theatre, National Theatre in Užice and Belgrade Drama Theatre. He has written numerous screenplays for music and entertaining programs, as well as for theme programs for Serbian National Broadcasting Corporation, “Pink” Television, “Pobeda” Regional Radio and TV Station in Kruševac and “Plus” Television from Kruševac. Milovanović received an Assistant Professor's position for the course “History of Drama and Theatre” at the Faculty of Arts of the University of Priština. As a theatrologist, he took part in numerous festivals and professional symposiums in the country and abroad. Milovanović received a commendation “Golden Badge of Cultural and Educational Association of Serbia” for his outstanding contribution to culture.

REVIEWS

(...) Everything on the naked stage is bright, bloody, violent, heavy. Spectacular. Milan Kovačević portrays Adam Katić, the village master, Babović's former best friend and then an ideological opponent, calmly, convincingly, and mostly from the audience. Sonja Damjanović, wearing boots and sort of military pants, is the mother of Babović's unfortunate and sacrificed son Miloš. Due to the uplifting tone of the political theater (which is the closest to Sartre's *Dirty Hands*, if it were a spectacle), she performs well and brings forward a tragic emotion. Adam Katić's son, Dušan, portrayed by Grigorije Jakišić, is youthfully enthusiasm, again from Sartre's "overcoat". We can single out the powerful Dejan Cicmilović, who shows (off) his major Kosta Cvetić as an officer who values duty above everything, which makes him blind not only to the suffering of his own family, but also to the future that is front of him.

Divisions by the national theatres from Novi Sad, Niš, and Priština is a show that sheds light on a crime that emerges from ideology, which is either a purpose to itself or a servant of someone's political interests. This is where the weakest suffer, the children, the family, the people, all until someone puts an innocent victim on the altar of patriotism, like Milos Babović.

Adam Katić says that "the children have won", despite Miloš's apotheosis. Have they?

Dragana Bošković (*Pečat*, 2nd April 2021)

The central theme of the play is the division of the people into the Partisans and the Chetniks, the consequences of this division, the re-examination of the Chetnik movement – from its glorious past to all sorts of decadent behavior and collaboration with the German occupiers... The production starts in the middle of the audience, and from the very beginning, due to the costume (Tatjana Radišić) and set design (director), it becomes clear that the play (the plot in the novel takes place in 1941) is transposed into timelessness and the present time, as well as that Ćosić's analysis of the relationship between the Chetniks and the Partisans is moved to the background (those could be any two opposing parties), while the focus is on various divisions, the division within the family, the inseparable friends, the parents and the children...

T. Nježić (*Blic*, 19th March 2021)

It is fascinating how Jug Radivojević managed to create a play that is not under the burden of the context – politics, to be precise – but he did so while being very respectful towards the writer and his work, intertwining different layers of motives of the individual and the general. What we see – and what is drama at its core – comes from people's inner view of what is happening, and that is something completely clear. The traditionally rigid Uroš had no choice but to break, unlike his friend Adam, who realized that fathers sometimes need to listen to their children, because they will not live in their world. And the women, ah, the women, the mothers, and even another bride in a wedding dress, in patriarchy, in the war...

Igor Burić (*Dnevnik*, 18th March 2021)